

Grŵp Trawsbleidiol ar Ymchwil Feddygol
Cyfarfod cyntaf 2020

Ail sesiwn dystiolaeth yr ymchwiliad: Elusennau

Dydd Iau 9 Gorffennaf 2020

2pm, ar-lein trwy Zoom

Cadeiriwyd gan Dai Lloyd MS

Cofnodion

Ymddiheuriadau

Paul Pavia, Insight Wales

Katie Chappelle, Cymdeithas Strôc

Cari-Anne Quinn, Hwb Gwyddorau Bywyd

Richard Greville, ABPI Cymru

Joe Ferris, ABPI Cymru

Sue Bale, Bwrdd Iechyd Aneurin Bevan

Michaela John, Medical Genetics

David Davies, Coleg Brenhinol y Therapyddion Galwedigaethol

Nigel Rees, Ymddiriedolaeth Gwasanaeth Ambiwlans Cymru

Yn bresennol

Dr Dai Lloyd AC, (DL) (cadeirio)

Yn cyflwyno:

Andy Glyde, CRUK (AG)

Adam Fletcher, BHF Cymru (AF)

Mike Bryan, Swyddfa Angela Burns AC

Bethan Edwards, BHF Cymru (BE)

Emma Henwood, BHF Cymru (EH)

Louis Mertens, Coleg Brenhinol Seiciatryddion Cymru (LM)

Alexander Smith, Cymrawd Ôl-raddedig y Gymdeithas Strôc

Mathew Norman, Sefydliad Ysgyfaint Prydain ac Asthma UK

Lee Campbell, Ymchwil Canser Cymru (LC)

Ann Tate, Ymchwil Canser Cymru

Lowri Griffiths, Bowel Cancer UK

Beverly Luchmun, Is-adran Ymchwil a Datblygu yn Llywodraeth Cymru (BL)

Derin Adebiji, Coleg Brenhinol y Meddygon

Rubina Ahmed, Cymdeithas Strôc Cymru (RA)

Dr Chris George, Prifysgol Abertawe (CG)

Angie Constabile, Ymddiriedolaeth Afu Prydain yng Nghymru (AC)

Martin Fidler-Jones, Gofal Canser Tenovus

Tim Banks, Gofal Canser Tenovus

Gemma Roberts, CRUK

Jonathan Roden, BHF yr Alban

Craig Lawton, BMA Cymru

Rachel Adams, Adran y Gwyddorau Biofeddygol ym Mhrifysgol Metropolitan Caerdydd (RAd)

Matthew O'Grady, Cymdeithas Strôc Cymru

1. Croeso a chyflwyniad y Cadeirydd, ac adolygiad o gofnodion a chatau gweithredu'r cyfarfod diwethaf

Croesawodd Dai Lloyd bawb i'r cyfarfod a dywedodd ei fod yn sefyll i mewn fel cadeirydd yn absenoldeb AB. Croesawodd DL Emma Henwood i rannu rhywfaint o newyddion.

Dywedodd EH fod y cyfarfod zoom hwn yn cael ei recordio i helpu gyda chymryd cofnodion ac na fydd y recordiad hwn yn cael ei gyhoeddi. Cyhoeddodd EH ei bod yn gadael y BHF a bod angen ethol ysgrifennydd newydd. Enwebodd Bethan Edwards, swyddog polisi yn BHF a gofynnodd i aelodau leisio unrhyw broblemau gyda'r BHF yn parhau ag ysgrifenyddiaeth y GRhG.

Cyflwynodd BE ei hun a mynegodd diddordeb mewn cymryd drosodd yr ysgrifenyddiaeth os nad oes unrhyw broblemau gyda hyn.

Llongyfarchodd DL EH ar ei rôl newydd a chadarnhaodd gyda'r aelodau eu bod nhw'n hapus â BE yn cymryd yr awenau fel ysgrifenyddiaeth. Ar ôl cael ei gymeradwyo gan aelodau, cadarnhaodd DL mai BE yw'r ysgrifennydd newydd. Cyflwynodd DL yr eitem gyntaf ar yr agenda fel trosolwg o'r prif themâu yn yr ymatebion i'r ymholiad.

2. Trosolwg o'r prif themâu o'r ymatebion ysgrifenedig i'r ymholiad *Bethan Edwards, Swyddog Polisi, BHF Cymru*

Cadarnhaodd bod 15 ymateb wedi dod i law hyd yn hyn a chrynhodd y prif themâu sy'n dod i'r amlwg o'r ymatebion ysgrifenedig:

- Gweithredu argymhellion Adolygiad Reid ac i sefydlu Ymchwil ac Arloesi Cymru i gyflawni'r rhain. Roedd galwadau hefyd i egluro safbwynt Llywodraeth Cymru (LLC) ar y rhain.
- Pwysigrwydd cynyddu cyllid ymchwil o ansawdd.
- Ansicrwydd o ran y dirwedd ôl-Brexit, o ran cyllido, denu a chadw arbenigedd ymchwil. Roedd sôn penodol am y Gronfa Ffyniant a Rennir arfaethedig a phwysigrwydd sicrhau cynrychiolaeth ddatganoledig a Swyddfa Ymchwil Cymru yn Llundain.
- Mae cyllid LLC ar gyfer ymchwil feddygol ar ei hôl hi o gymharu â chenhedloedd eraill y DU sy'n peryglu cyfleu diffyg ymrwymiad i ymchwil. Soniwyd am bwysigrwydd cael un brand cyffredinol o Ymchwil a Datblygu yng Nghymru.
- Mwy o gydweithredu a'r ffaith bod angen i LLC arwain ar hyn. Roedd y mathau o gydweithredu a drafodwyd yn cynnwys rhwng y byd academiaidd a gofal iechyd, partneriaethau yng Nghymru, rhwng Cymru a gweddill y DU, a sicrhau perthynas â'r UE ar ôl Brexit.
- Trafodwyd rhagolygon gyrfa ymchwilwyr a soniwyd am bwysigrwydd sicrhau llwybrau gyrfa sefydlog - soniwyd am natur ymchwilwyr yn gweithio fesul prosiect a'r angen i gofleidio ymchwil ochr yn ochr â rolau sy'n seiliedig ar ymarfer. Amlygwyd cynllun Sêr Cymru hefyd.
- Amlygwyd amser ymchwil gwarchoddedig ac ymchwil o fewn y GIG. Trafodwyd pwysau clinigol fel rhwystr i hyn a phwysigrwydd newid diwylliannol ehangach i sicrhau bod ymchwil wedi'i ymgorffori mewn gofal iechyd.
- Mae cynnwys cleifion yn hanfodol ond nodwyd bod cynrychiolaeth ac amrywiaeth yn heriol.
- Cytunwyd ar bwysigrwydd sicrhau effaith polisi ymchwil a sicrhau bod canlyniadau treialon clinigol yn cael eu trosi i newidiadau ymarferol.

Gorffennodd BE y trosolwg a gofynnodd i unrhyw un gysylltu os nad oedd rhai pwyntiau wedi cael sylw neu wedi cael eu cyfleu'n gywir.

Diolchodd DL i BE am y crynodeb o themâu a chroesawodd eto y rhai a oedd wedi ymuno â'r cyfarfod yn ddiweddar. Rhoddodd DL drosolwg o'r cyfarfod oedd ar y gweill a chyflwynodd Andy Glyde i roi ei gyflwyniad.

3. Cychwyn tystiolaeth gan elusennau **CRUK Cymru** ***Andy Glyde, Rheolwr Materion Cyhoeddus***

Diolchodd AG i'r GRhG am y cyfle i siarad a dywedodd bod heriau wedi dod hyd yn oed yn fwy perthnasol oherwydd y pandemig parhaus.

Cefndir

CRUK yw'r cyllidwr annibynnol mwyaf o ymchwilwyr meddygol yn y byd. Yng Nghymru, ariannodd CRUK £4 miliwn y llynedd.

Mae ymchwil elusennol yn rhan bwysig o ymchwil feddygol gan ei fod yn aml yn wyddoniaeth darganfod risg uwch a all fod yn llai deniadol i gael cyllid allanol. Ond yn aml yr ymchwil risg uchel hon sy'n arwain at dreialon clinigol ar gyfer triniaethau sy'n achub bywyd.

Effaith

Yng Nghymru yn benodol, ariannodd CRUK dreialon clinigol ym Mhrifysgol Caerdydd yng Nghanolfan Ymchwil Charles. Ariannwyd Canolfan Meddygaeth Canser Arbrolfol (ECMC) yng Nghaerdydd hefyd, sy'n rhan o rwydwaith o 18 canolfan ledled y DU. Ariannodd CRUK uwch nyrs ymchwil yng Nghymru hefyd a chyd-ariannu 13 o nyrsys ymchwil ledled Cymru.

Mae ymchwilwyr yng Nghymru yn parhau i chwarae rhan fawr o ran treialon clinigol mewn cancer y prostad a'r ysgyfaint yn benodol.

Amgylchedd Ymchwil Feddygol

Yn 2018, cyhoeddodd CRUK yr adroddiad Bench to Bedside a edrychodd ar yr amgylchedd ymchwil feddygol yng Nghymru. Nododd AG sut roedd y trosolwg a roddwyd gan BE ar y dechrau yn debyg iawn i'r adroddiad hwn ac yn profi bod pob aelod yn dweud yr un pethau.

Ond y peth hanfodol i'w gyfleu yw bod Cymru, mewn theori, gyda phopeth yn ei le ar gyfer ymchwil feddygol o ran ei maint, ei phoblogaeth, ein systemau iechyd a'n prifysgolion. Fodd bynnag, nid yw'n digwydd cystal ag y dylai fod, ac os edrychwn ar un metrig sef faint o arian ymchwil mae Cymru yn ddenu, nid yw hyn hanner cymaint ag y dylai fod.

Mae cyllid yn atal Cymru rhag cyrraedd y lefelau uchaf, a chyllid ymchwil o ansawdd yw'r cyfrwng i wella llawer o'r heriau eraill sy'n wynebu Cymru ar hyn o bryd.

Soniwyd hefyd am y Strategaeth Ymchwil Canser yng Nghymru sy'n cael ei hysgrifennu, yr oedd yn fwriad gan y Grŵp Gweithredu Canser a'r Cynllun Cyflenwi Canser i'w datblygu. Bydd llawer o'r cynnwys yn canolbwyntio ar faterion ehangach sy'n effeithio ar feysydd ymchwil meddygol eraill hefyd. Yr hyn sy'n bwysig am y gwaith hwn yw ei fod wedi cynnwys cydweithrediad gan LIC, y GIG, y gymuned ymchwil, y trydydd sector a'r diwydiant.

Mae gan Gymru seilwaith unigryw - CUBRIC ym Mhrifysgol Caerdydd a banc data SAIL ym Mhrifysgol Abertawe. Yr elfen hanfodol yw sut rydyn ni'n dod â'r pethau hyn at ei gilydd ac yn gwneud y gorau ohonyn nhw fel gwlad a chynhyrchu ymchwil sy'n arwain y byd.

Brexit

Nid colli cyllid yn unig sydd yn y fantol ond sicrhau ein bod yn dal i allu cydweithredu ag ymchwil fyd-eang gystadleuol.

Mae her fawr CRUK yn cynnwys timau sy'n delio â materion mwy ac mae timau'n gweithio gyda'i gilydd ledled y byd. Ond nid yw'r un o'r timau ar y rhestr fer yn nwy rownd y cynllun cyllido hwn wedi cynnwys ymchwilwyr o Gymru. Mae hyn yn rhywbeth y dylem ei gywiro.

Covid-19

Bydd Covid-19 yn newid wyneb ymchwil. Bu'n rhaid i labordai gau ac mae ymchwilwyr wedi gorfod gweithio gartref, gan olygu bod llawer o arbrofion wedi'u gohirio a bod cynnydd wedi ei rwystro o bosibl. Yn yr un modd, bu'n rhaid canslo treialon clinigol a gwyddom fod recriwtio ar gyfer treialon clinigol wedi gostwng 98% ym mis Mai o'i gymharu ag yn flaenorol. Mae hyn yn cael effaith enfawr ar gleifion hefyd, gan fod treialon clinigol yn aml yn cynnig gobaith i gleifion nad oes ganddynt fynediad at gynifer o driniaethau.

Mae staff/ymchwilwyr sydd â chefnidir clinigol wedi'u hadleoli. Ledled y DU, mae'r AMRC wedi amcangyfrif nad oedd 126,000 o gleifion yn gallu cyrchu treialon clinigol a ariannwyd gan elusennau dros y misoedd diwethaf.

Mae treialon wedi gallu parhau ond mewn ffyrdd gwahanol. Mae'r rhai sy'n ymwneud ag ymchwil wedi gwneud eu gorau i ddefnyddio ffyrdd arloesol i sicrhau bod treialon wedi parhau.

Gwyddom fod treialon yn dechrau gwella, ond mae fframweithiau a chanllawiau yng ngoleuni'r pandemig yn golygu bod treialon Covid-19 yn cael eu blaenoriaethu dros dreialon ar wahân i rai Covid. Mae angen i ni sicrhau nad yw ein cynnydd yn cael ei golli.

Bydd toriadau a diswyddiadau i ymchwilwyr, yn enwedig i ymchwilwyr ar ddechrau eu gyrfa. Gall hyn arwain at golli cenhedlaeth gyfan o ymchwilwyr.

Effaith ar elusennau

Collwyd o leiaf 25% o incwm CRUK oherwydd cau siopau a cholli digwyddiadau codi arian. Mae hyn wedi arwain at wneud penderfyniadau anodd ac eisoes rydym yn gwybod bod £44 miliwn o'n cyllideb ymchwil wedi'i dorri eleni - efallai y bydd gorfod cynyddu hyn i £150 miliwn. Bu'n rhaid oedi ein rownd ariannu'r gwanwyn tan yr Hydref. Yn y tymor hir, bydd llai o arian a mwy o ymgeiswyr.

Datrysiadau

Mae yna atebion yno, ond rydyn ni'n siarad am symiau sylweddol o arian nad oes gan LLC fynediad atynt. Mae gan LLC rôl hanfodol i'w chwarae wrth eirioli dros ymchwil Cymru i lywodraeth y DU.

Cafwyd cyhoeddiadau ynghylch cefnogi prifysgolion, ac rydym wedi cael y Map Ffordd Ymchwil a Datblygu newydd, ond mae angen blaenoriaethu'r arian sy'n dod drwodd i Gymru trwy fformiwla Barnett.

Mae CRUK, AMRC, BHF wedi bod yn galw am Gronfa Partneriaeth Gwyddorau Bywyd sy'n ceisio lliniaru peth o'r cyllid elusennol a gollwyd.

Symud ymlaen

Sut ydym ni'n creu safleoedd heb Covid-19 i roi'r hyder i bobl fynd yn ôl i ysbytai pan fo angen iddyn nhw ac i ddiogelu staff?

Os oes ail don i fod, sut allwn ni ddysgu o'r profiad hwn a lliniaru niwed diangen i ymchwil a threialon clinigol? Sut allwn ni ddefnyddio arloesiadau o'r don gyntaf?

Diolchodd DL i AG am ei gyflwyniad a chyflwynodd AF i roi ei gyflwyniad.

BHF Cymru

Adam Fletcher, Pennaeth BHF Cymru

Trosolwg o BHF o ran ymchwil feddygol

Mae BHF yn ariannu ymchwil newydd ar draws ystod gyfan o afiechydon y galon a chylchrediad y gwaed. Ariennir sbectwm cyfan o yrfaeoddedd - ymchwilwyr gyrfa gynnar, myfyrwyr PHD, athrawon prifysgol ac ati. Y nod yw ariannu ymchwil risg uwch i atal, gwneud diagnosis, trin a gwella cyflyrau cylchrediad y galon a chylchrediad y gwaed yn well, na fyddai fel arall o bosibl yn cael eu hariannu. Mae rhywfaint o'r ymchwil rydym ni'n ei ariannu yn aml yn cael ei ddefnyddio at ddibenion masnachol ar ôl i'r risg dalu ar ei ganfed.

Trosolwg o'n cyllid

Mae BHF yn buddsoddi bron i £500 miliwn mewn ymchwil feddygol ledled y DU, ond dim ond £3.7 miliwn o hyn y mae Cymru yn ei dderbyn - mae 12 allan o dros 1000 o brosiectau yn cael eu harwain gan ymchwilwyr yng Nghymru. Mewn cymhariaeth mae'r Alban yn derbyn tua £64 miliwn ac yn arwain 134 o brosiectau.

Mae holl ymchwil BHF wedi'i ganoli mewn dwy brifysgol - Abertawe a Phrifysgol Caerdydd. Mae yna lawer o ymchwilwyr ledled Cymru nad ydyn nhw fwy na thebyg yn gallu cael gafael ar gyllid BHF ac a allai fod yn ateb cwestiynau nad ydym wedi gallu eu hateb hyd yn hyn. Mae BHF eisiau gallu eu cyrraedd.

Un o'r rhesymau y mae cyn lleied o ymchwil yn llifo trwy Gymru yw'r ffaith nad oes gennym Ganolfan Rhagoriaeth Ymchwil na Chanolfannau Cyflymydd yng Nghymru, sy'n rhannau allweddol o'r seilwaith ymchwil yn y DU. Mae dwy fantais i'r canolfannau hyn, yn gyntaf maent yn cael buddsoddiad mawr ymlaen llaw, ond maent hefyd mewn sefyllfa i drosoli mwy o arian dros amser. Mae angen i ni adeiladu mäs critigol yn un neu fwy o'n prifysgolion i allu denu arbenigedd a denu buddsoddiad allanol.

Effaith Covid-19

Rydym yn amcangyfrif, yn hytrach na buddsoddi £100 miliwn mewn ymchwil newydd y flwyddyn nesaf, y byddwn yn buddsoddi £50 miliwn. Mae hyn yn golygu efallai na fydd y rhai sy'n cael eu hariannu ar hyn o bryd gan BHF yn gallu parhau ag ymchwil sy'n achub bywydau. Rydym am geisio parhau i ariannu ystod o wahanol feysydd - rhai efrydiaethau PHD, rhai prosiectau llai a rhai mwy.

Mae'r cyllid ymchwil ar gyfer Cymru yn debygol o ddirywio ymhellach fyth yn dilyn Covid-19, ac mae angen i Lywodraeth Cymru fod yn eiriol dros ymchwil feddygol yng Nghymru.

Ffactorau cadarnhaol

Mae HCRW wedi cydnabod bod diffyg cyfatebiaeth rhwng baich clefyd y galon a chylchrediad y gwaed a lefel y cyllid sy'n cael ei gyfeirio i'r cyflwr hwn. Maent wedi sefydlu Rhwydwaith Ymchwil Cardiofasgwlaidd Cenedlaethol (NCRN) dan arweiniad yr Athro Chris George. Mae'n cynnwys 4 prifysgol wahanol yng Nghymru, GIG Cymru, BHF a'r Hwb Gwyddorau Bywyd. Mae'n derbyn £250,000 am y tair blynedd gyntaf ond gobeithio y bydd hyn yn denu cyllid ychwanegol gan fuddsoddwyr allanol ac yn helpu i adeiladu'r màs critigol hwnnw.

Mae BHF yn ariannu gwyddoniaeth data yn fwy strategol yng Nghymru, sy'n gryfder yma ym Mhrifysgol Abertawe gyda'r seilwaith SAIL.

Daeth Her Big Beat BHF i'r amlwg hefyd, lle darperir hyd at £ 0 miliwn i dimau byd-eang ar gyfer prosiectau mawr. Mae un o'r ceisiadau yn cynnwys Athro ym Mhrifysgolion Abertawe i ddatblygu calon hybrid. Mae angen i ni weld mwy o gefnogaeth fel hyn i ymchwilwyr o Gymru a'u dyrchafu i lefel uwch.

Diolchodd DL i AF am sleidiau cynhwysfawr ac agorodd y llawr i gwestiynau.

Ychwanegodd EH y byddai'n ddefnyddiol i bob aelod gyflwyno ei hun a'r sefydliad maen nhw'n ei gynrychioli.

4. Cyflwyniadau

Cyflwynodd pawb a oedd yn bresennol yn y cyfarfod eu hunain ac maent wedi'u rhestru ar frig y ddogfen hon. Sonnir isod am y rhai a ddaeth â sylwadau penodol i'r amlwg.

Lowri Griffiths, Bowel Cancer UK yng Nghymru - rydym yn ariannu ychydig bach o ymchwil ond dim yng Nghymru. Mae Covid-19 wedi dod ag anawsterau ariannol ac mae ein portffolio ymchwil mewn perygl.

Rubina Ahmed, Cymdeithas Strôc yng Nghymru. Dim ond un myfyriwr PHD a ariennir sydd yng Nghymru, sy'n syndod o ystyried bod canolfan ragoriaeth mewn offthalmoleg yng Nghaerdydd. Mae'n amlwg bod canolfannau rhagoriaeth mewn meysydd penodol yng Nghymru, ond mae'n ymwneud â chynyddu capasiti a chydweithio i wneud y gorau o'r rhain.

Louis Mertens, Coleg Brenhinol Seiciatryddion Cymru. Cynrychioli seiciatryddion chwaraeon gan gynnwys seiciatryddion ymchwil ac rydym yn awyddus i gynyddu nifer y seiciatryddion chwaraeon i gynnal mwy o ymchwil fel rhan o'u gweithgareddau clinigol. Yn benodol, hoffem ddadlau dros fwy o swyddi hyfforddi seiciatryddion academiaidd clinigol yng Nghymru.

Ann Tate, Prif Weithredwr Ymchwil Canser Cymru. Rydym yn amcangyfrif y bydd ein hincwm yn cael ei dorri 44% eleni oherwydd Covid ac rydym wedi gorfod rhoi hanner ein staff ar *furlough*. Rydym yn ariannu £2 filiwn y flwyddyn o ymchwil canser yng Nghymru ond mae angen i ni fod yn gwerthuso lle gallwn gael yr effaith fwyaf gydag adnoddau cyfyngedig.

Diolchodd DL i bawb am eu cyflwyniadau a chroesawodd unrhyw gwestiynau neu sylwadau ychwanegol.

5. Cwestiynau a thrafodaeth gan gynnwys mewnbwn gan elusennau eraill

Rachel Adams - Un o'r mecanweithiau a ddefnyddir gan Lywodraeth y DU i gefnogi prifysgolion yw Pecyn Cymorth Ymchwil y Brifysgol. Un o'r metrigau a ddefnyddir i benderfynu pwy all gael gafael ar y cyllid yw faint o arian y mae prifysgolion nad yw'n ariannu cyhoeddus yn ei gael ac mae'n ddigon posibl y bydd hyn yn effeithio'n anghymesur ar brifysgolion yng Nghymru oherwydd y swm llai o arian elusennol yng Nghymru. A yw LIC yn

meddwl am yr effaith y gallai hyn ei chael ar y gefnogaeth y mae llywodraeth y DU yn ei darparu i brifysgolion?

Gwahoddodd DL Beverley Luchmun i wneud sylw; dywedodd BL nad oes unrhyw farn i'w rannu ar hyn heddiw ond dywedodd bod hyn wrth gwrs ar radar LIC ac mae'n bwriadu mynd â hyn yn ôl at uwch gydweithwyr.

Dywedodd y gallai hyn fod yn sail i argymhelliad yn adroddiad terfynol y GRhG.

Holodd Christopher George ynghylch cyfeiriad cyllid gan y ddwy elusen yn y dyfodol yng ngoleuni Covid-19. Tynnodd CG sylw at y ffaith bod elusennau yn hanesyddol yn buddsoddi mwy mewn canolfannau rhagoriaeth, nad oes yr un ohonynt yng Nghymru, ac roedd yn cwestiynu a fydd y swm cyfyngedig o arian fydd ar gael ar ôl toriadau yn cael ei ailgyfeirio i'r canolfannau presennol hyn ar draul datblygu mentrau newydd.

Dywedodd AG fod hyn yn dal i gael ei weithio drwyddo. Yn y pen draw, fodd bynnag, nododd AG bod CRUK eisiau ariannu'r ymchwil orau waeth ble mae hyn wedi'i leoli a'u bod yn awyddus i gefnogi mentrau trawsbleidiol fel yr un hwn i annog amgylchedd ymchwil feddygol fwy cydweithredol a ffrwythlon a galluogi ymchwil sy'n arwain y byd.

Cwestiynodd DL beth oedd ei angen i gael canolfan rhagoriaeth ymchwil yng Nghymru.

Yn ôl AF, mae'n ymwneud â chyflawni màs critigol o ran pobl ac arbenigedd, ond mae hefyd yn ymwneud â chynnig rhywbeth unigryw. Er enghraifft, mae'r NCRN newydd yn cyflwyno CUBRIC. Mae defnyddio'r seilwaith hwn yn allweddol a'r hyn y mae'n rhaid i brifysgolion Cymru wneud yw canolbwyntio ar lai o brosiectau yn hytrach na lledaenu eu hunain yn denau ar draws ystod gyfan o brosiectau. O ran ateb cwestiwn CG, nid yw BHF yn gwybod y manylion o hyd o ran sut y bydd cyllid yn cael ei gyfeirio ar ôl Covid-10.

Fe wnaeth AG ddilyn ymlaen o bwynt AF a nodi nad sut mae angen i brifysgolion Cymru fod yn well na'r Triongl Aur, ond sut mae prifysgolion Cymru yn cydweithredu ac yn cyfrannu at bartneriaethau byd-eang mwy trwy ddefnyddio eu seilwaith unigryw.

Dywedodd Lee Campbell pa mor bwysig yw cydweithredu a strategaeth ymchwil yn y dyfodol. Eglurodd bod themâu sylfaenol cyffredin yng ngwaith canser, clefyd y galon, strôc, dementia ac ati a bod angen nodi gwaith trawsbynciol fel y gellir gwneud partneriaethau cydweithredol.

Tynnodd LM sylw at yr arbenigedd unigryw yng Nghymru o ran: niwroseiciatreg, geneteg niwro-seiciatryddol a genomeg. Gyda Brexit fodd bynnag, mae'r maes hwn mewn perygl mawr o ran denu'r talent a'r arbenigedd hwn. Mae'r ffaith bod contractau ymchwil yn aml yn rhai tymor byr ac ansefydlog hefyd yn peryglu hyn, sy'n ychwanegu at werth cynyddu nifer y swyddi hyfforddi academiaidd ar gyfer clinigwyr yng Nghymru.

Cytunodd DL â'r pwynt hwn ac nodi'r posibilrwydd o gynnwys hyn fel argymhelliad yn adroddiad y GRhG. Roedd DL yn bwriadu siarad ag AB am hyn.

Cododd Angie Constabile y pwynt ei bod yn bwysig cael pethau wedi'u lleoli yng Nghymru ei hun gan ei fod yn helpu i lunio'r gwasanaethau a'r driniaeth a'r gofal y mae cleifion yn eu derbyn.

RA - Rydym yn canolbwyntio'n bennaf ar ddarparu gwasanaethau yn y Gymdeithas Strôc, ond rydym wedi ceisio partneru â HCRW ac mae gennym gyllid wedi'i neilltuo ar gyfer Cymru. Fodd bynnag, nid ydym erioed wedi gallu denu cais y gellir ei ariannu. Byddai'n

ddefnyddiol gwybod ble y byddai'n fwyaf gwerthfawr cyfeirio ein cyllid, a pha fath o ymchwil y mae Cymru yn ei wneud y gallem geisio ei ariannu.

Soniodd Mathew O'Grady am Hwb Strôc Cymru sydd wedi bod yn brosiect seilwaith llwyddiannus. Ond mae hyn yn gysylltiedig â Chynlluniau Cyflenwi LLC gan fod rhan o'r cyllid ar gyfer hyn yn dod o'r Grŵp Gweithredu Strôc. Gydag ansicrwydd ynghylch dyfodol cynlluniau cyflawni a nawr Covid, mae ansicrwydd ynghylch cyllid sy'n gysylltiedig â'r prosiectau hyn hefyd.

6. Unrhyw fusnes arall

Gofynnodd DL a oedd gan unrhyw aelodau unrhyw bwyntiau ychwanegol i'w codi.

Cododd BE y posibilrwydd o ofyn i aelodau gyflwyno tystiolaeth ysgrifenedig o'r newydd yng ngoleuni Covid-19, gan gyflwyno dwy ochr A4 ar y mwyaf.

Cytunodd DL â hyn gan nodi bod pwyllgorau a grwpiau eraill wedi ymateb mewn modd tebyg.

Dywedodd EH yn nad yw rhai prifysgolion wedi darparu ymateb sefydliadol i'r ymholiad ysgrifenedig ac mae'n cwestiynu a ddylem fod yn anfon nodyn atgoffa i brifysgolion Cymru, yn enwedig gan fod y sesiwn dystiolaeth nesaf wedi'i chadw er mwyn clywed gan sefydliadau addysg uwch.

Cytunodd DL yn y byddai nodyn atgoffa yn fuddiol.

Esboniodd CG bod Prifysgol Abertawe wedi bod rhwng Dirprwy Is-Gangellorion Ymchwil ac y bydd yn mynd ar drywydd hyn gyda'r person newydd a benodwyd.

Galwodd DL am unrhyw fusnes terfynol gwahoddodd EH i ddweud ychydig eiriau terfynol.

Diolchodd EH i bawb am eu cydweithrediad a'u hymgysylltiad ac mae'n gobeithio, o dan stiwardiaeth BE ac AF, y bydd adroddiad yr ymchwiliad ar gyfer y GRhG yn cael ei ddarparu ac y gallwn wneud gwahaniaeth yn y gofod hwn.

Fe wnaeth DL ailadrodd diolch ar ran y GRhG am gefnogaeth EH a daeth y cyfarfod i ben am 3.15